

96

SPECIAL FORESTRY SITE

37 PARTIZÁNSKA ZÁKLADŇA MATÚŠOVÁ

Sloboda v lesoch ukrytá

48° 51' 41" N
10° 23' 32" E

LOCATION:

Pohronský Bukovec, the Banská Bystrica district, the Banská Bystrica region

LOKALIZÁCIA:

Pohronský Bukovec, okres Banská Bystrica, Banskobystrický kraj

37 PARTISAN BASE IN MATÚŠOVÁ

Freedom hidden in the forests

ACCESS:

Walking trail marked with a yellow sign heading from turning of the road to Pohronský Bukovec through the village, under partisan bunkers in Matúšová till the connection to walking trail heading towards Ráztocká hoľa marked with a blue sign.

Deep Slovak forests over the past ages have already experienced a lot. They are a speechless witness of Slovak history, bear with it happy moments and moments of sadness and discomfort. We have been searching for their shadow for centuries to rest and gain power. However, there were times when we were provided with shade, especially protection against danger. The Second World War was the terrible event that we survived also thanks to the shelter of Slovak mountains.

Pohronský Bukovec, initially mining, lumber jack and later the coal settlement is located in the river valley close Bukovec, in the middle of the Low Tatras forests. With them its history is linked, which reaches back to the 16th century. Inhabitants lived on working hard in the mines, smelters, but especially on wood cutting and coal burning in the forests. Modern history of Pohronský Bukovec recorded respectable chapter in which about the participation of the village in the Slovak National Uprising (SNP) is written.

Less than three weeks before the beginning of the uprising a 22 member combat group was dropped at Latiborská meadow in the night between the 7th and the 8th of August 1944. It formed the basis of the 1st Czechoslovak Partisan Brigade, commanded by Alexej Semjonovič Jegorov (1914 - 1970). The brigade, which strengthened the ability of the 2nd, 5th and 6th Tactical Group of the 1st Czechoslovak Army to fight, operated in the area of Low Tatras and Great Fatra. After the retreat of the uprising insurgents sought the protection in the

PRÍSTUP:

Turistický chodník označený žltou značkou vedúci od odbočky cesty do Pohronského Bukovca cez obce, popod partizánske bunkre v lokalite Matúšová po pripoj na modro označený turistický chodník smerujúci na Ráztockú hoľu.

Hlboké slovenské lesy počas uplynulých vekov už zažili všeličo. Sú nemým svedkom slovenských dejín, znášajú s ním šťastné chvíle i chvíle smútku a nepokoja. Vyhľadávame ich tiež celé stáročia, aby sme si oddýchli a načerpali sily. Boli však časy, keď nám ich tŕňa poskytovala najmä ochranu pred nebezpečenstvom. Druhá svetová vojna bola tou hroznou udalosťou, ktorú sme prežili aj vďaka záštite slovenských hôr.

Pohronský Bukovec, pôvodne banícka, neskôr drevorubačská a uhliarska osada sa nachádza v úzkej doline potoka Bukovec, uprostred nízkotatranských lesov. S nimi je spojená jej história, ktorá siaha do 16. storočia. Obyvateľov tu živila ťažká práca v baniach, v šmelcovacej huti, ale najmä v lesoch pri rúbaní dreva a pálení dreveného uhli. Novodobé dejiny Pohronského Bukovca zaznamenávajú úctyhodnú kapitolu, v ktorej sa píše o účasti obce v Slovenskom národnom povstaní.

Necelé tri týždne pred vypuknutím povstania bola na Latiborskej holi v noci zo 7. na 8. augusta 1944 zosadená 22-členná bojová skupina. Tvorila základ formujúcej sa 1. československej partizánskej brigády, ktorej velil Alexej Semjonovič Jegorov (1914 – 1970). Brigáda, ktorá posilovala bojaskopnosť II. V. a VI. taktickej skupiny I. ČSA na Slovensku operovala v priestore Nízkych Tatier a Veľkej Fatry. Po ústupe povstania hľadali povstalci ochranu v horách a vtedy im muži z Pohronského Bukovca hlboko v horách, v doline Matúšová postavili asi dvadsať bunkrov. V jednotlivých bunkroch našlo úkryt po päť až šesť partizánov, ktorí z tejto základne vyrážali do bojových povstaleckých akcií. Veliteľ Jegorov, dôstojník Sovietskej armády, jeden z najbližších spolupracovníkov veliteľa Hlavného štábu partizánskeho hnutia A. N. Asmolova patrí dnes už k legendárnym účastníkom Slovenského národného povstania. Na miesta krutých bojov sa do Pohronského Bukovca po oslobodení často vracal. Samotná obec Pohronský Bukovec sa veľmi intenzívne zapojila do oslobodzovania vlasti. Viacerí občania za pomoci partizánom a účasťou v bochoch platili cenou najvyššou – svojím životom. Do de-

Bunkre v Matúšovej doline po obnove, ktorú v spolupráci s Pohronským Bukovcom realizovali LESY SR, š. p. Banská Bystrica. | Bunkers in the Matúšová Valley after the reconstruction, which was executed by LESY SR, the State Enterprise Banská Bystrica in co-operation with the village Pohronský Bukovec.

ín SNP sa Pohronský Bukovec zapísal aj ako tragické miesto, kde boli 3. novembra 1944 nemeckými fašistami zajatí povstaleckí velitelia, generáli Ján Golian a Rudolf Viest, ktorých, žiaľ, neubránil Vysokoškolský strážny oddiel a ktorí sa skrývali v jednom z domov v Pohronskom Bukovci. Obec bola 21. februára 1945 vypálená a obyvatelia ťažko skúšanej dedinky si holé životy zachránili len útekom do hôr.

Pôvodné bunkre už dávno zničil zub času. Aby spomienka na obete ťažkých vojnových rokov nezanikla, LESY Slovenskej republiky v spolupráci s obcou Pohronský Bukovec v roku 2007 obnovili časť bunkrov v lokalite Matúšová. Tu osadená tabuľa s označením Významné les-

nícke miesto Partizánska základňa Matúšová prezrádza, že boli v pôvodnom rozsahu obnovené bunkre veliteľa A. S. Jegerova a náčelníka štábu A. P. Ržeckého. K partizánskej základni vedie návštevníka náučná trasa súčasne so žltou označeným turistickým chodníkom z odbočky cesty do Pohronského Bukovca, kde sa nachádza prvý informačný panel. Ďalšie informačné panely sú pred obecným úradom, pri pamätníku v Bukoveckej doline a pred domom, v ktorom boli zajatí povstaleckí velitelia Golian a Viest. Každý, kto do týchto miest bude merať kroky, môže pod korunami stromov nielen pookriať, ale aj veľmi intenzívne precítiť tragické a zároveň slávne chvíle oslobodzovacích partizánskych bojov.

Spolubojovníci P. N. Stroganov, A. P. Ržeckij a A. S. Jegerov. | Co-fighters P. N. Stroganov, A. P. Ržeckij and A. S. Jegerov.

mountains and then the men from Pohronský Bukovec built around twenty bunkers deep in the mountains, in the Matúšová Valley, locality Matúšová. Each of the bunkers provided shelter for five to six partisans, who started their combat insurgent actions from these bunkers. The commander Jegerov, officer of Soviet army, one of the closest colleagues of the chief of the partisan movement Headquarters A. N. Asmolov today belongs to the legendary participant of the Slovak National Uprising. After liberation he often returned back to the areas of brutal fights in Pohronský Bukovec. The village Pohronský Bukovec was intensively involved in freeing their country. A number of people paid the highest price – sacrificed their lives for helping partisans and participation in the battles. History of the SNP Pohronský Bukovec entered as a tragic place. On the 3rd of November 1944 the German fascists captivated insurgent commanders, Generals Ján Golian and Rudolf Viest, who were unfortunately not rescued even by University guard brigade and who were hiding in one of the houses in Pohronský Bukovec. The village was burnt out on the 21st of February 1945 and the people of the hard-hit village ran into the mountains to save their bare lives.

The original bunkers were destroyed a long time ago. In order to save the memory of the victims of severe war years, LESY SR in co-operation with the village Pohronský Bukovec in 2007 renovated part of the bunkers in Matúšová locality. Here placed a tablet marking the place of Special Forestry Site Partisan Base Matúšová reveals that renewed bunkers of commanders A. S. Jegerov and Chief of Staff A. P. Ržecký were renewed in their original scope. It is possible to get to the partisan base from an educational nature trail and at the same time from a yellow sign marked walking trail leading from the turn of the road to Pohronský Bukovec, where the first information panel is located. More information panels are in front of the town hall, at the monument in the Bukovec Valley and in front of the house, in which the Insurgent commanders Golian and Viest were captivated. Anyone who will measure their steps in these places may not only quicken under the tree crowns, but also feel very strongly about the tragic times and at the same time the glorious moments of liberating partisan battles.